Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.

Scrisorî nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.

INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birourî de anunciurî: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Dannecer*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărî mai dese după tarifă și învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. seu 30 banî.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LIX.

„Gazeta“ iese în fiă-care di.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șese lunî 6 fl., pe treî lunî 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francî, pe șése lunî 20 fr., pe treî lunî 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francî.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorî.

Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Tërgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése lunî 5 fl., pe treî lunî 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunî 6 fl., pe treî lunî 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. seu 15 banî. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 284. Brașov, Mercurî 25 Decemvre 1896.

Din causa sfintelor sërbătorî ale Nascereî Domnuluî diarul nu va apăré până Sâmbătă séra.

Crăciunul.

(π) „Rësărit'a lumeî lumina cunoscințeî“, cântă astădî băeții, carî merg cu stéua pe la casele creștinilor; éră biserica tot astădî rësună de cântecele înveselitóre: „Mărire întru ceî de sus luî Dumnedeu, pe pămênt pace și 'ntre ómenî bunăvoire!“

Așa së fiă óre? Rësărit'a în adevër lumeî lumina cunoscințeî?

Fără îndoială; dér câțî sunt aceia, carî au primit'o?

Sunt 1500 de milióne de ómenî pe pămênt, și din aceștia 1000 de milióne gem în întunerecul nesciințeî, lipsițî de lumina luî Christos!

Din ceî 1500 de milióne, aprópe 500 de milióne sunt creștinî. Déră câțî sunt dintre aceștia adevërațî următorî aî luî Christos? Câțî sunt, carî pórtă numele luî cu vrednicie? Câțî sunt, carî së scie și së fiă pëtrunșî în adêncul sufletuluî lor, că: „Nu tot cel-ce dice: Dómne, Dómne, va intra în împërăția luî Dumnedeu“? Câțî nu sunt de aceia, carî numaî cu numele îl preamăresc pe Christos, éră inima lor este departe de dênsul. Câte „morminte spoite“; câțî „lupî îmbrăcațî în piele de óie“, carî merg înaintea altaruluî, și se închină aceluia, al căruia nume îl iau în deșert, și'șî fac crucî marî, și duc ofrande la biserică, éră inima lor este plină de rëutate! Së fiă óre și aceștia creștinî? Së fiă óre și astfel de ómenî străbătuțî de radele sóreluî adevëruluî ceresc? Së credem óre, că și ăstorfel de ómenî li-a rësărit prin nascerea luî Christos lumina cunoscințeî?

„Mărire întru ceî de sus luî Dumnedeu, *pe pămênt pace și între ómenî bunăvoire*“, vestesce biserica credincioșilor sëî.

Așa së fiă óre? E pace pe pămênt? E bună voire?

Déră nu audim noi dilnic, cum se rësboiesc popórele pămêntuluî? Nu se pregătesc ele mereu cu suflet vrăjmășesc pentru dile înfricoșate, în carî së-șî verse sângele, sfâșiându-se între olaltă ca férăle sëlbatice? Pentru-ce? Pentru o chimeră, pentru o ambițiă deșertă, adese-orî fără së scie pentru-ce.

E pace? — Déră nu audim noi dilnic, cum statele Europeî sunt înarmate până în dințî cu pușcî și tunurî ghintuite?

E pace? — Déră nu cetim dilnic prin gazete, cum Francia cheltuesce acum 200 de milióne pentru tunurî, și alte câteva sute de milióne pentru nouë corăbiî chirassate, și cum celelalte state ale Europeî *creștine* se străduesc din rësputerî së imiteze esemplul Franciei?

Së fiă óre și aceste pregătirî teribile de rësboiŭ semne de pace pe pămênt și între ómenî bunăvoire?

Déră cum stă lucrul în viéța nóstră națională?

E aicî maî bine? Nu cumva găsim aicî pacea și buna voire vestită de evangeliul luî Christos?

Cu durere trebue së mărturisim, că nu. Și aicî suntem departe de adevërul evangelic.

Christos dice: Iubiți-vë unul pe altul; nu vë certațî, nu vë dușmănițî; trăițî în pace; trăițî în unire frățéscă. Așa e óre la poporul nostru?

Déră nu avurăm óre prilegiŭ chiar în ceștî doî anî din urmă a vedé cu durere, cum fiiî neamuluî nostru își uitară de atâtea-orî de acéstă principală învëțătură a Mântuitoruluî lumeî? Cum se vrășmășiră, cum se dușmăniră Românî cu Românî? Cum pîrîră Românî pe Românî înaintea streinuluî? Cum ómenî luminațî, ómenî cu renume la neamul nostru, ómenî binevëdutî și încredutî aî națiuneî nóstre, își spălară rufele înaintea streinuluî?

Së fiă óre și acésta semn de iubire, semn de pace și de bunăvoire, semn de cinstire și de mărire, së fiă óre și acésta semn de jertfire pentru națiune, așa cum o pretinde spiritul religiuneî aceluia, a căruî nascere o prăznuesc și o preamăresc astădî toțî fiiî neamuluî românesc?

Déră unde së găsim lumina cunoscințeî, unde së găsim pacea atât de mult cântată și preamărită de biserică și de copiî cu buze nevinovate?

O găsim înlăuntrul inimeî multor ómenî, carî se simt fericițî, că în casele și familiile lor domnesce spiritul sfânt al dumnedeireî.

O găsim la părințiî, carî, luminațî de radele adevëruluî dumnedeesc, rëspândite în lume de „sórele dreptățiî“, au sciut da copiilor lor o crescere bună în spiritul învëțăturilor luî Christos și acum seceră fructele ostenelelor lor privind cu drag la copiiî lor desvoltațî trupesce și sufletesce după dorința inimeî lor.

O găsim la fiiî poporuluî nostru, carî saltă de bucuriă de câte-orî vëd ceva bun și înălțător de suflet la neamul lor, carî iubesc limba, datinele și aședămintele neamuluî lor, și carî ard de dor de a-șî pune sufletul pentru binele și fericirea națiuneî lor.

O găsim în sfîrșit la aceî ómenî, carî se bucură de tot ce vëd bun și frumos și la alte neamurî, déră nicî-odată nu le trece prin minte a prețui și a îndrăgi ce este strein maî mult decât ce este bun și frumos la neamul lor.

Cu un cuvênt, o găsim la toțî aceia, carî sunt adevërațî representanțî aî *adevëratei culturî*, care nu se póte manifesta altfel, decât în spiritul idealelor morale, propagate de mântuitorul lumeî, Christos.

Numaî astfel de ómenî serbéză astădî cu vrednicie nascerea Domnuluî.

CRONICA POLITICA.

— 24 Decemvre.

Imprejurarea, că în decursul desbateriî asupra rëspunsuluî la discursul Tronuluî în Camera și Senatul român, a fost atinsă și adusă în discusiune din nou **cestiunea națională**, a atras, se vede, atențiunea celor din Pesta. „Neues Wiener Tagblatt“ publică o corespondență din Budapesta, inspirată fără îndoială de guvernul unguresc, în care se fac mustrărî actualuluî ministru de esterne român, C. Stoicescu, că a lăsat fără rëspuns cuvintele rostite cu ocasiunea desbateriî adreseî de câțî-va deputațî și senatorî în cestiunea națională. Tot-odată se apeléză în acea corespondență le contele Goluchowski, ca së procedeze cu maî multă energiă fața de cabinetul Aurelian, care — dice corespondentul — „pare a nu urma de loc politica corectă a d-luî Sturdza în cestiunea națională“.

*

De-ocamdată cea maî mare supërare în tabëra șoviniștilor maghiarî o causéză **Strossmayer**, cunoscutul episcop croat dela Diakovar, care nu vré nicî-decum së jóce după cum cântă ceî dela Budapesta. Dilele trecute — așa spun foile „patriotice“ — Strossmayer a oprit pe cetățenii ungurî din Vinkovce, ca së se foloséscă în scólă și la spovedaniă de limba maghiară. Acum el a trecut un pas și maî departe. Printr'o circulară *secretă* a interdis strict preoților din eparchia sa, de-a ține predică în limba unguréscă, ba a dat poruncă, ca în scóle religia së se propună *numaî în limba croată* și pe credincioșî së-i spovedéscă asemenea *numaî în limba croată*. Asta e supërarea cea maî próspëtă a șoviniștilor.

*

Articulul diaruluî rusesc dela Paris, **„Le Nord“**, privitor la **isprăvile ex-deputatuluî Pazmandy**, — articul, pe care l'am reprodus și noi dilele trecute, — i-a pișcat rëu pe Ungurî, maî ales pe Ungurii kossuthiștî. „Magyarország“ în numërul sëu maî nou revine asupra cestiuneî, folosind ocasiunea pentru de-a lovi în guvern, atribuindu-i acestuia vina, că pe un diamant „patrioticesc“ ca Pazmandy l'a despoiat de mandatul de deputat și l'a făcut de rîs îna-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

La Crăciun.

I.

Copilul.

Bucurie, bucurie
La apus și rësărit,
Căcî a lumiî mântuire
Étă, étă a sosit!

Din părințî fără avere,
Intr'un sat necunoscut,
Un copil sërman și gingaș
Adî în iesle s'a născut.

Dér acest copil odată
Lumea 'ntrégă va uimi,
Căcî minciuna și păcatul
Fără milă va sdrobi.

Omenimea prăsnuesce,
Cântă îngeriî în cor,
Ér' măicuța tinerică
Blând admir' al eî odor.

II.

Colindătorii.

Ce mișcare, ce cântare
Se aude pe 'nsërat?....
Sunt colindătoriî harnicî,
Ce pe ulițî au plecat.

Băiețașî la fața rumenî,
Cu căciula pe urechî,
Ce nu vor ca së se pérdă
Datinele sfinte, vechî.

Eî pășesc cu străduință
Prin omëtul sclipicios,
Și sub streșinî primitóre
Cântă-'șî cântecul voios.

D'un copil trimis din cerurî
Peste tot eî povestesc,
Și d'a spune-a luî ivire
Nicîdecum nu obosesc.

Frigul tot maî tare cresce,
Néua scârțâe sub pașî,
Ce le pasă?... E Crăciunul;
Eî colindă drăgălașî.

III.

Stéua.

Din hârtie e făcută
Și d'un băț e aninată,
Dér întrébă-l... El n'ar da-o
Nicî pe lumea asta tótă.

Cântând versurî mult voióse,
El mereu o învêrtesce,
Și-a luî față rotunjóră
Tot maî falnic străluceсe.

Stelelor din înălțime,
Ce clipițî cu-așa mânie?...
Ințeleg... Năcaz vë face
Stéua mândră de hârtie.

IV.

Irod împërat.

Pe un jeț în fruntea caseî
De ostașî încunjurat,
Cufundat în negre gândurî
Șede Irod Impërat.

Și ostașii luî cu grózâ
Nemișcațî la el privesc,
Ale luî poruncî tirane
Së 'mplinéscă se gătesc.

„Mergețî“, dice el, „și țéra
„Tótă o cutrierațî,
„Și pe craiul cel în fașă
„Vë silițî ca së-l aflațî.

„Er' pe pruncul prepuelnic
„De cum-va nu-l vețî găsi
„Pe-aî Iudeiî nou-născuțiî
„Fără milă vețî jertfi“.

Și ostașiî plinî de ură
Prin Iudea acum pornesc,
Și copiî mulțime mare
Cu braț crâncen pustiesc.

Crunt omor!... Grozavă jale
Peste țéră s'a lăsat!
Ca së vadă aste lucrurî
Mulțî copiî s'au adunat.

Cu ochî marî, cu spaimă 'n față
Crunta scenă eî privesc
Și de-a luî Irod putere
Până 'n suflet se 'ngrozesc.

Eî admir'a luî coróna
Și frumosul luî vestmênt,
Maî puternic cine-i óre
Pe acest întins pămênt?

intea cunoscuţilor sĕi francesĭ şi „valahĭ“, cărora li-a dat ocasiune sĕ-l timbreze acum pe Pazmandy cu epitetul de: „*ex-deputat*“, cum face şi „Le Nord“ în articulul amintit. Acéstă bătaiă de joc a duşmanilor — dice fóia unguréscă, — nu pe Pazmandy îl dejosesce, ci pe cei ce cărmuesc astădĭ sórtea Ungariei. Cu alte cuvinte, Pazmandy representă, după conceptul fóiei kossuthiste, onórea Ungariei. Sermană onóre!...

*

Intre felicitările princiare de anul nou, cea mai mare sensaţiă a produs'o în anul acesta **felicitarea Ţarului Rusiei** adresată **preşedintelui Republicei francese**. Telegrama de felicitare a Ţarului nu prea este de cuprins politic, dér cu atât mai mare este căldura şi amiciţia, ce-o manifestă prin ea Ţarul faţă de Francia. Se potenţéză acéstă demonstrativă manifestare de amiciţiă şi prin visita de anul nou a corpului diplomatic rusesc la preşedintele republicei, în frunte cu br. Mohrenheim, ambasadorul rus, care în numele corpului diplomatic aduse Franciei cele mai simpatice urărĭ, glorificându-o ca pe-o protectóră a păcii etc. Mai adăugênd la acestea pregătirile extra-ordinare de înarmare, ce se fac actualmente în Francia, póte că nu fără temei 'i se dă acestei manifestărĭ de amiciţiă ruso-francesă o importanţă politică deosebită.

Pregătirĭ de înarmare.

Anul 1897 se vede a fi *anul înarmărilor*. Scirile ce sosesc din *Francia* în privinţa acésta vor trebui sĕ inspire îngrijirĭ seriόse pretutindenea.

Abia sunt câteva dile, de când se rĕspândise scirea, că Fracia a destinat *200 de milióne francĭ* pentru „întregirea“ flotei sale şi acum se vorbesce, că acéstă colosală sumă are sĕ fiă numai *prima rată*, a căreia votare o va cere guvernul frances, deórece pentru complecta „întregire“ a flotei vor trebui încă *alte 400, eventual chiar 600 de milióne francĭ*. Pe lângă asta, tóte tunurile de adĭ ale armatei toritoriale se vor delătura fiind înlocuite cu tunurĭ nouĕ de repetiţiă, a căror fabricare se va începe încurênd, aşa că până la finea anului 1898 artileria francesă va trebui sĕ fiă provĕdută cel puţin cu 600 baterii de astfel de tunurĭ,

Se scie apoi, că ministeriul frances de rĕsboiŭ mai voesce sĕ îmulţéscă şi contingentul infanteriei. Fiind-că cu câteva lunĭ înante nicĭ vorbă nu era de asemenĭ grozave pregătirĭ de înarmare din partea Franciei, se presupune, că tóte acestea se fac *în urma unor hotărîrĭ, ce se vor fi luat cu ocasiunea visitei Ţarului la Paris.*

Se înţelege de sine, că celelalte puterĭ marĭ vor trebui în urma acésta sĕ se încórde şi ele. *Germania* deja a şi început sĕ pună în mişcare tóte pietrile, ca nu cum-va sĕ rĕmână prea tare îndĕrĕtul Germaniei în ceea ce privesce înarmările.

In diua de Silvestru s'a ţinut în causa acésta la Berlin un mare consiliu ministerial, care a durat 5 óre. In primele 2 óre dela început consiliul a fost presidat de însu-şĭ împĕratul Wilhelm. Obiectul principal al discusiunilor l'a format cestiunea reformelor militare, impusă prin noul sistem de arme al artileriei francese. Germania are astădĭ gata 20 baterii de tunurĭ sistem nou, carĭ servesc de-ocamdată numai de probă. Francia încă are tocmai atâtea, dér aicĭ s'a hotărît aprovisionarea întregei artilerii cu astfel de tunurĭ. In ce privesce îmulţirea contingentului armatei, Garmania nu póte se imiteze de-ocamdată pe Franciă; îi sunt de-ajuns pentru acum tunurile cele nouĕ, carĭ, după cum este proiectat, au s'o coste *140 milióne.*

Etă craiul se ridică;
Ei cu toţii loc îi fac.
Dér ce-i asta?... Craiul cere
Gazdelor puţin colac!

V.

Măicuţa.

Pe vatră stă măicuţa în gândurĭ cufundată,
Şi faţa ei pălită de lacrimĭ e udată.

La fiica-i adormită sĕrmana se gândesce;
Un an este acuma de când o tot jelesce.

Drăguţă era mica cu pĕru-i aurit
De glasul ei orĭ-cine era înveselit.

E séră... copilaşii pe uliţĭ au plecat,
Rĕsună 'mprejurimea de vesel colindat.

Şi étă o părechiă la pragu-i se opresce,
Şi-un cântec plin de farmec prin umbre se
[lăţesce.

Şi biata măiculiţă de-odată viu tresare
Căcĭ glasul fiicei sale c'a audit îi pare.

La uşă ea alérgă, şi pe colindătorĭ
La peptul sĕu îi strînge cu drag de multe-orĭ.

Andreiu Bârseanu.

Coloniştii ungurĭ din Ardeal.

In legea pentru colonisărĭ se prevede, ca pentru coloniştii aşedaţĭ pe moşiile cumpĕrate de erar sĕ se înfiinţeze pretutindenea şcóle de stat şi Kişdedovurĭ, pentru susţinerea cărora sĕ se ia dela coloniştĭ o dare de 5% pentru şcólă şi 3% pentru Kişdedovurĭ. In Ardeal erarul a cumpărat pentru scopul colonisărilor până acum trei proprietăţĭ marĭ: una la Şermaş, alta la Nimigea unguréscă, ér a treia la Viţa. Colonisările făcute până acum pe aceste moşii nu numai, că n'au dat resultatele aşteptate de maghiarisătorĭ, dér guvernul a trebuit sĕ vină de repeţite-orĭ în ajutor coloniştilor, acordându-le împrumuturĭ şi alte favorurĭ, numai ca sĕ-i scape de peire şi sĕ nu fugă.

In astfel de împrejurărĭ, se 'nţelege, nicĭ vorbă n'a putut fi de incassarea procentelor prevĕdute pentru şcóle şi Kişdedovurĭ, ba ministrul de agricultură, în înţelegere cu ministrul instrucţiunei, au hotărît sĕ înfiinţeze în decursul anului 1897 încă trei şcóle poporale unguresci şi patru locuinţe pentru învĕţătorĭ, fără de-a lua însĕ nicĭ pentru acestea vre-o dare dela coloniştĭ.

Vedem aşa-déră, că experimentele cu maghiarisarea Românilor ardelenĭ prin colonisărĭ îi costă grozav de mult pe contribuabilii de sub stăpânirea ungurésca. Din pungile lor se cumpără moşii pentru cine scie ce veneticĭ, pe carĭ la urmă mai trebue sĕ-i şi susţină ca pe nisce orbĭ. Tóte acestea numai ca sĕ se împlinéscă porunca unor utopiştĭ, căcĭ de vre-un succes al politicei de maghiarisare prin colonisărĭ s'a arĕtat deja, că nicĭ-odată nu va puté fi vorba faţă cu Românii ardelenĭ.

SCIRILE DILEI.

— 24 Decemvre.

La sĕrbătorile Crăciunului. *Cu ocasiunea s-lor sĕrbătorĭ ale Nascerei Domnului salutăm pe cetitorii noştri, dorindu-le ca Moş-Crăciun sĕ le aducă tóte, după pofta inimei!*

—o—

Pressa din România despre conferenţele publice din Braşov. Diarul „Liga Română“ din 22 Dec. scrie: „Românii din Braşov au organisat în timpul din urmă un prea interesant ciclu de conferenţe publice. Conferenţele Braşovenilor dovedesc, că aceştia înţeleg căile de propagandă a luminei, şi cărturarii din Braşov, pe lângă laudele pe carĭ le merită, ar trebui încurajaţĭ în mod practic, ceea ce nu s'ar puté face mai bine, decât imitând esemplul lor şi în alte localităţĭ ale Transilvaniei, dér şi ale României.

—o—

Inmormêntarea lui V. P. Sassu. Cetim în „Messagerul Brăilei“: Vasilie P. Sassu, mare comisioner şi senator al colegiului II, unul din cei mai devotaţĭ membri ai partidului liberal, steagul, pe care liberalii localĭ îl desfăşurau în tóte luptele politice locale, s'a stins, după o lungă suferinţă, în diua de 18 Decembre curent. Vasile Sassu pe lângă, că a fost fruntaşul partidului liberal din localitate, a fost un mare filantrop. Dela 1888 şi până astădĭ a fost preşedintele societăţii pentru ajutorul scolarilor săracĭ. Dênsul a contribuit prin propriele sale mijlóce şi prin activitatea sa, ca societatea astădĭ sĕ aibă un capital însemnat. La 19 Decemvre 'i s'a făcut înmormêntarea, la care au asistat aprópe toţĭ membrii corpului didactic din Brăila, cu o delegaţiune de elevĭ din scólele primare, ca un omagiu adus rĕmăşiţelor pământene ale aceluia, care în viéţă fiind, a ajutat pe mulţĭ scolarĭ sĕracĭ. 'I s'a făcut o înmormêntarea impunĕtóre, la care a asistat, pe lângă fruntaşii Brăilei, un numĕros public. Peste 20 de coróne însoţiau carul mortuar. In fruntea delegaţiunei de elevĭ, trei elevĭ purtau coróna oferită de societatea, al cărei preşedinte defunctul era.

—o—

Darurĭ de Crăciun. Din Zêrneştĭ ni-se raportéză, că Dumineca în 22 l. c. Reuniunea femeilor române de acolo a împărţit obicĭnuitele darurĭ de Crăciun fetiţelor sĕrace. La solemnitatea distribuirei a luat parte public numĕros, ţĕranĭ şi inteligenţă. După cuvêntul de deschidere al D-lui N. *Garoiu* a rĕspuns, în numele fetiţelor şi al şcólei, D-l învĕţ. N. *Pană* printr'un frumos discurs de mulţămită, ér D-l paroch I. *Dan* a vorbit în numele bisericii. Apoi corul de copii înfiinţat de D-l înv. N. *Sperchez* a esecutat mai multe cântărĭ ocasionale. De astă-dată o mulţime de copile au primit câte-un rênd complet de haine. Faptul acesta vorbesce de sine şi este dovadă de progresul crescênd realisat de acéstă reuniune sub conducerea vrednicei presidente, D-na Maria *Garoiu.*

—o—

Pastorală de Crăciun. „Biserica şi Şcóla“ din Arad publică pastorala, pe care Prea Sânţia Sa părintele episcop *Ioan Meţianu* a adresat'o clerului şi poporului din eparchia Aradului din incidentul sĕrbătorilor. Pastorala, în terminĭ forte convingĕtorĭ şi potriviţĭ pentru popor, arată folósele învĕţăturei şi combate viţiul luxului şi al beţiei. O vom face mai pe larg cunoscută cetitorilor noştri în numĕrul de Dumineca.

—o—

„Societatea Dómnelor române“ din Bucovina, după cum cu bucuriă vedem, desvóltă o activitate din cele mai frumóse. In diua S-lui Nicolae, după cum am amintit şi noi la timpul sĕu, Societatea a împărţit gratuit îmbrăcăminte de iérnă la 200 băeţĭ şi 180 fetiţe române dela şcólele elementare din Cernăuţĭ. Acelaşĭ lucru l'a făcut şi Filiala din Baiaşeştĭ, care precum în anii de mai înainte, aşa şi acum a venit în ajutorul şcolarilor sĕracĭ, dăruind îmbrăcăminte la 20 băeţĭ şi 10 copile. In total, „Societatea Dómnelor române“ face onóre fraţilor noştri Bucovinenĭ prin activitatea ei sistematică şi regulată, ce vedem că o desvóltă nu numai în capitala Cernăuţĭ, ci şi în centrele din provinciă.

—o—

„Liga Română“ — revistă. Cu începere dela Anul Nou 1897, „Liga Română“, organul Ligii culturale din Bucuresci, va apăré în format de revistă, sĕptĕmânală. Transformarea în revistă necesitând lucrărĭ pregătitóre, numĕrul viitor al „Ligii Române“ va apare Dumineca 4 Ianuarie st. v. 1897.

—o—

Nou director la şcóla comercială din Braşov. Aflăm, că în şedinţa de aséră a delegaţiunilor şcólelor centrale române din loc a fost ales director al şcólei comerciale române d-l profesor *Arseniu Vlaicu.*

—o—

Cassarea timbrelor pentru anunţurile de diare. In societatea diariştilor ungurĭ din Budapesta s'a pornit o mişcare, care are de scop a mijloci cassarea timbrelor de anunţurĭ pentru diare. Se scie, că astădĭ pentru fiă-care anunţ, ce se publică în diare, este a se plăti o taxă de 30 cr. pentru fiă-care publicaţiune, ca timbru către stat. Ca basă la petiţia, ce diariştii vor s'o înainteze guvernului în cestiunea acésta, se va lua cererea, ce camera comercială din Györ o înaintase mai de mult guvernului tot în causa din vorbă. In acéstă petiţiă se arată, că prin aceste taxe se împedecă forte mult desvoltarea comerciului şi se causéză neguţătorilor o perdere, ce nu stă nicĭdecum în proporţiă cu câştigul de 200,000 fl., ce erarul îl trage la an din aceste taxe de timbre.

—o—

Catastrofa dela Reşiţa. Din Reşiţa se scrie, că din nou au fost scóse 16 cadavre din minele Szechen. Cadavrele abia numai după unele bucăţĭ de haine şi de pe traiste se pot cunósce. S'a început o colectă pentru orfanii şi vĕduvele rĕmase din incidentul acelei catastrofe. Sunt chiar şi între muncitorĭ, carĭ contribuesc 3—4 fl. Intrégа comună Reşiţa va jăli timp de 6 sĕptĕmânĭ.

—o—

Societatea minieră „Fortuna“. In 18 Dec. n. inginerul de mine L. St. Rainer a ţinut în Viena în clubul turiştilor o conferenţă despre munţii metalicĭ ai Ardélului pe carĭ i-a cercetat anul acesta din însărcinarea societăţii pe acţiunĭ „Fortuna“. Cu ocasiunea acésta d-l Rainer a fost interpelat despre relaţiunile sale faţă cu societatea „Fortuna“ şi despre prospectul publicat (între altele şi în fóia nóstră) de sindicatul acestei societăţĭ. După-cum scrie fóia „Oest. Touristenzeitung“ d-l Rainer a rĕspuns, că el e cu totul străin de acéstă societate şi de prospectul publicat; că opiniunea sa citată în acest prospect în privinţa minei Sf. Andreiŭ este scósă într'un mod cu totul volnic din contestul aprecierei sale aşa încât dă ansă la interpretărĭ cu totul false. Aşa în părerea sa dênsul spune anume, că din probe singuratice nu se póte conchide asupra bogăţiei de aur a mineraiurilor, că dênsul a apreciat productivitatea mineraiurilor dela Sf. Andreiŭ cu 8·3 grame aur brut în preţ de 11 fl. 95 cr., pe când sindicatul „Fortunei“ ia în prospect un preţ mijlociu de 25 fl. 85 cr. Venitul probabil anual al „Fortunei“ e taxat în prospect cu 600,000 fl., pe când el ca espert l'a preţuit cu 14,400 fl. — Ca încheiere d-l Rainer declară, că se va folosi de orĭ-ce ocasiune pentru a protesta împotriva acţiunei incalificabile a acestui sindicat şi a citărei numelui sĕu pentru a acoperi cu el date necsacte. — Aducem acestea pentru informaţiunea cetitorilor noştri carĭ s'ar fi pus în óre-care legătură cu societatea sus numită.

—o—

„Ös-Budavár“, acéstă cunoscută Sodomă dela Budapesta, care a făcut celebră capitala Ungariei prin atentatele îndreptate contra moralităţii, a pudórei şi a creştinismului peste tot, în ciuda tuturor protestelor ridicate din partea catolicilor şi mai ales a femeilor din societatea nestricată — nu se va dărîma, ci-'şĭ va continua şi mai departe misia ei demoralisătóre în capitala ungară, căcĭ aşa este voinţa Jidanilor şi a ministrului de interne. Ministrul a declarat adecă, în urma unui recurs ce 'i s'a înaintat, că va aproba hotărîrea administraţiei oraşului Budapesta, de-a se încuviinţa susţinerea „Ös-Budavár“-ului încă timp de trei anĭ, dér cu condiţia, ca sĕ nu se jóce piese teatrale în el şi sĕ nu stea deschis, decât numai dela 1 Iunie până la 30 Septemvre a fiă-cărui an. Restricţiunea acésta a pus'o ministrul numai ca sĕ nu se facă prea mare concurenţă teatrelor, nicĭ-decum însĕ din consideraţiunĭ morale. Foile catolice cu drept cuvênt privesc în acest fapt o nouă demonstraţiă contra bunului simţ al creştinilor.

—o—

Rudolf Falb în miseriă. Foile din Berlin scriu, că cunoscutul meteorolog R. Falb se află într'o stare vrednică de compătimit. După o bólă îndelungată Falb, care acum este înaintat în vêrstă, a rĕmas paralisat de ambele picióre. Familia lui, constătătóre din soţia sa şi cincĭ copii în vêrstă de 4—14 anĭ, trăesc în cea mai mare miseriă, căcĭ Falb, cu tótă activitatea lui liberă, nu şi-a putut aduna nicĭ o avere. In Berlin s'a format un comitet, care adună contribuirĭ pe séma nenorocitului prevestitor al „dilelor critice“.

—o—

„Metropolit şi rabin“. Sub titlul acesta „Bukowenski Wedomosti“ aduce următórea istorióră hazlie: „Metropolitul gr.-cat. Sembratowicz din Lemberg a primit dela rabinul din Zloczow o scrisóre de următorul cuprins: „Convingêndu-mě, că creştinismul este adevěrata credinţă, m'am decis şi eu sě primesc taina sfântului botez şi rog pe I. P. S. Vóstră, ca sě-mi statorésca spre acest scop o ḑi în care aşi puté avé onorul de a fi primit de I. P. Vóstră“ Acéstă scrisóre a fost prověḑută cu sigilul rabinului. Metropolitul a rěspuns la scrisórea rabinului cu multă amabilitate, dér cu reservă, pentru-ca rěspunsul sě nu cadă în mâinile altuia, şi l'a poftit pe rabinul sě vină într'o ḑi anumită la dênsul. Pe acésta ḑi, metropolitul s'a pregătit cu pompă pentru primirea rabinului. Lacheul metropolitului stetea la pórtă în ţinută de gală; înuşi metropolitul, în rasă de paradă, în mare ţinută, cu crucea pe pept aştepta în salónele sale sosirea rabinului. — La timpul anumit, rabinul a sosit. Lacheul îl primesce cu tótă reverenţa şi-l conduce înaintea metropolitului, care primesce pe rabinul cu deosebită amabilitate şi prevenire, ér' rabinul se închină până la pământ şi întrébă, ce întemplări are el sě mulţămésca pentru onorul de a fi chemat la I. P. S. Sa? Metropolitul îi arată scrisórea din care resese că acea a fost scrisă de vr-un Ovreiaş şiret, care a imitat scrisórea rabinului, a falsificat sigilul şi — *a păcălit şi pe metropolitul şi pe rabinul*“.

—o—

O contesă îmormêntată de vină. Din Varşovia se telegrafézá, că în 24 Decemvre a murit acolo contesa Elena Potocka, în etate de 38 ani, care în ḑiua următóre a şi fost îmormêntată în cripta familiară. Membrii familiei Potocka însě chiar dela început erau nedumeriţi şi nu le venia sě crédă, că contesa Elena ar fi murit în adevěr, ci mai mult erau de părere, că ea a căḑut în letargiă. Nedumerirea acésta îi muncia atât de mult, încât la câte-va ḑile după îmormêntare se hotărîră sě facă arătare la autorităţi. S'a şi dispus îndată scóterea cadavrului din sicriu şi visitarea lui prin medici. Spre marea lor mirare, aceştia constatară, că cadavrul, deşi a trecut o sěptěmână dela îmormêntare, încă nu dă nici un semn de descompunere. Casul, se înţelege, a produs sensaţiă de nedescris. Se ḑice, că tótă ḑiua palatul familiei Potocka este împresurat de mulţimea curioşilor, carí aşteptă sě afle, ce se va mai întêmpla cu contesa.

—o—

In caffé-chantant. Fericirea părechei, despre care s'a vorbit aşa de mult în ḑilele din urmă, a primaşului Rigó şi a princesei Chimay, se vede, că nu e tocmai neconturbată. Foile din Pesta spun, că în curênd princesa va păşi ca cântăréţă într'un orfeu de-acolo, alăturea cu soţul sěu, care se va produce ca violinist. Causa nu póte fi alta, decât lipsa de creiţăruşi. Anume princesa la plecarea dela soţul sěu a putut lua cu dênsa decât câte-va juvaericale şi o sumă óre-care de bani. Banii aceştia însě s'au cam sfêrşit în decursul aventuriósei călětorii şi averea ei de present este secuestrată pe séma copiilor ei. Ce e drept, după resolvarea procesului de divorţ intentat de soţul ei, ea crede, că va trebui sě 'i-se libereze o parte din avere, dér până atunci... la orfeu.

—o—

Bătăuşii din Frankfurt. In oraşul Frankfurt lângă Maina, bătăile din preséra anului nou sunt renumite. Pe strade, în otele, cafenele, ómenii se încaeră la lupte formale şi în fiă-care an sosesc din Frankfurt telegrame, carí anunţă, că în ultima nópte a anului câţi ómeni au fost străpunşi orí răniţi de poliţiă, câţi au fost arestaţi şi câţi au fost transportaţi în spital pe jumětate morţi. In anul acesta, după cum se telegrafézá, bătaia din preséra anului nou a fost mai puţin sângerósă. Cu totul, de astă-dată, au fost arestaţi numai 34; a fost un singur rănit şi poliţia numai într'un cas a fost silită a folosi arma.

—o—

Concert. Musica militară din loc va concerta mâne, Mercurí în 6 Ian. (Prima ḑi de Crăciun) la Vila Kertsch. Inceputul la 6 óre séra. Intrarea 20 cr. In 7 l. c. (a doua ḑi de Crăciun) va concerta tot acolo cu următorul program: 1) „Deşteptă-te Române“, marş de Lehar. 2) „Norma“, ouvertură de Bellini. 3) „Gebirgsfee“, vals de Ioanovici. 4) Trinkchor din opera „Ebrea“ de Halevy. 5) „Porumbii dela Sanmarco“ polca franc. de Strauss. 6) „Hora Sinaii“ de Ventura. 7) Cântec de nuntă din „Lohengrin“ de Wagner. 8) „Ce dulce“ de Färster. 9) "Obersteiger", potpuriu de Zeller. 10) "Der Liebesbote", vals de Ioanovici. 11) "Schneeball", cuadril de Fahrbach. 12) "Sensations Nachricht", polca rep. de Ziehrer.

Ultima farsă a regelui Milan.

„Narodni Listy“ din Praga publică o corespondenţă din Paris, în care se critică purtarea exregelui Milan, care trăesce ca conte de Takova în Paris, faţă cu tinerimea sêrbéscă. Acésta i-a fost trimis şi lui broşura despre cunoscuta reuniune publică ţinută sub preşedinţa lui Flourens în cestiunea naţionalităţilor din Ungaria. Milan a refusat'o printr'o scrisóre, în care preamăresce pe Maghiarí.

Preşedintele comitetului sêrbesc, d-l Miroslav Spalaicovici, a voit sě ţină secret acéstă scrisóre spre a feri pe regele Milan de neplăcerí. A fost însě de-odată surprins, vêḑêndu-o publicată în foile esterne şi în ḑiarul „Matin“ din cuvênt în cuvênt.

Comitetul celor trei naţionalităţi a încredinţat acéstă afacere numai Sêrbilor. Comitetul sêrbesc a ţinut deci îndată şedinţă şi a trimis regelui Milan un rěspuns de cuprinsul următor:

Domnului *Conte de Takova:*

Alteţa Vóstră!

Junimea sêrbéscă universitară din Paris a fost dureros atinsă de scrisórea Alteţei Vóstre, ce a făcut'o cunoscută ḑiarul „Matin“.

In acéstă fóiă Alteţa Vóstră respingeţi broşura, ce Vi-s'a trimis din partene, cu observarea, că nu voiţi sě aveţi nimic comun cu cele trei naţionalităţi.

Alteţa Vóstră condamnaţi Meetingul dela 11 August 1896, care a fost presidat de d-l Flourens, ca o demonstraţiă politică. Condamnaţi purtarea tinerimei sêrbesci şi în fine numiţi ideile nóstre un foc rătăcitor, un reflecs amăgitor, ca şi o „Fata morgană“.

Noi junimea sêrbéscă ne luăm voiă a rěspunde următórele: Mai întâiŭ enunciăm, că Meetingul ce l'am compus împreună cu junimea naţiunei române şi ceho-slovace, n'a fost, decât un rěspuns la agitaţiunile şi vătămările Maghiarilor. Tot scopul acestui Meeting n'a fost alta, decât a reclama egala îndreptăţire naţională pentru fraţii noştri sêrbi, carí trăesc în Ungaria şi a deştepta simpatiile pentru fraţii noştri din Bosnia.

Idea, ce ne conduce şi ne-a condus, este idea înrudirei de sânge şi acéstă ideiă nu póte fi timbrată de foc rătăcitor, d-le conte, căcí comuniunea nóstră e sigilată cu sânge şi nimic în lume nu póte sě prefacă acéstă realitate într'o fantomă, căci suntem, d-le conte, pětrunşi de tradiţiile, ce le-am moştenit dela nemuritorii principe Miloş şi principe Mihail.

Astăḑi din nou manifestăm lealitatea nóstră ca credincioşi supuşi ai regelui, ai naţiunii şi ai patriei nóstre.

(Urmézá subscrierile.)

Scrisórea, acésta ḑice „Narodni Listy“, este ultima farsă a regelui Milan. Nenorocitele cuvinte ale contelui de Takova, care presentă cea mai justă idee naţională ca un foc rětăcitor şi „Fata morgană“, îi iau şi puţina vaḑă ce-o mai avea el, căci încă mulţi Sêrbi ţineau la el, care a fost rege. Regele Milan scie fórte bine, că Sêrbii din Paris pe timpul Meetingului au fost ofensaţi în fóia parisiană „Journal“ de cătră deputatul maghiar Pazmandy, care a insinuit armata sêrbéscă, că a fost laşă în resboiul dela 1876; regele Milan scie bine, că el a fost cel ce a comandat acéstă armată. Pentru acésta însě el i-a întors spatele şi acuma ia în apěrare pe acela, care îi impută laşitate. Cum sě calificăm o astfel de faptă? întrébă „Narodni Listy“.

In scrisórea sa, regele Milan — continuă numitul ḑiar — îndrăsnesce a lua pe Maghiarí în apěrare contra conaţionalilor sěi; îi numesce pe Maghiarí apěrătorii creştinismului şi ḑice, că ei au putere de viaţă, ca şi când sěrmanul rege n'ar sci, că puterea de viaţă a Maghiarilor nu se estinde numai până la asuprirea Sêrbilor din Ungaria, ci ameninţă cu nimicire şi regatul sêrbesc pe cale politică şi economică.

Regele Milan, continuă „Narodni Listy“, trebue sě fiă fórte bine versat în neadevěrurí politice şi istorice. Acésta o dovedesce în scrisórea sa, în care a vorbit peste capetele celor trei naţionalităţi cătră Maghiarí, dela carí sperézá el érăşi mult, ceea ce dovedesce grabnica publicare în foile austriace şi unguresci a scrisorii din „Matin“, care de sigur a primit'o prin intervenţia ex-regelui. El s'a folosit de ocasiune sě se linguşéscă pe lângă Maghiarí şi acum aşteptă premiul cuvenit. Décă regele Milan în chipul acesta şi cu astfel de jertfe trebue sě-şi dobêndéscă premiile sale, atunci e mai mult de compătimit, decât de condamnat...

Din istoria drepturilor femeii.

Cel mai vechiu document al mişcării femeniste este fără îndoélă „codul virginelor“ polones. Ciudatul document se află în biblioteca universităţii din Cracovia şi datézá din a doua jumětate a secolului XVI.

Articolele acestui cod al virginelor sunt redactate de cătră soţiele comisarilor de legaţiune. Aceleaşi dame presentară şi postulatele femeilor polonese dietei, ce a fost întrunită sub Ladislau al IV.

In cel d'antêiŭ din cele 25 articole se ḑice: „considerând, că a devenit un obiceiŭ general, că domnii junî tândălesc prea mult cu peţitul şi ne ţin prea mult în loc cu definitiva încheiare a căsětoriei, trimisele şi representantele nóstre au sě îngrijéscă, ca sě se stabiléscă un „termin preclusiv“ cu privire la peţit, până la faptica încheiare a căsětoriei, adecă cel mult până în Iunie a fiă-căruí an“.

Damele polonese au fost decí contrare hotărîte ale logodnelor cu durată lungă.

In art. II şi III se cere sě fiă cât mai mult împiedecaţi cei ce se însóră pentru zestre şi fetelor sě li-se dea libertate a-şi alege pe bărbaţii lor.

Art. V cere, ca toţi tinerii, carí peţesc în decursul carnevalului o fetă şi nu se cunună cu ea până în Iunie, sě fiă pedepsiţi cu amendă; rěu-făcětorul sě plătéscă o miiă de florenî polonesî în cassa pentru fete orfane.

Cu totul ciudat este art. VI. El ḑice: „deóre-ce mulţî dintre domnii junî negligă economia familiară şi astfel, fără a se însura, ajung o etate prea înaintată, se impune necesitatea de a stabili anumite termine în fiă-care district cel puţin de patru orí în an, la un loc anumit, când sě se ţină adunare generală, unde au sě se presente junii şi fetele spre a face cunoscinţă împrumutată şi sě alégă după cum îi trage inima. Cei ce dintre domnii junî va lipsi dela acéstă adunare fără motiv, este a se declara om fără de onóre.“

Cu posiţia věduvelor se ocupă art. X. „Deóre-ce věduvele“, se ḑice aici, „cu tóte că şi-au pierdut unul, séu şi doi bărbaţi, nu se sfiesc de a prinde în laţ nisce flăcăiaşi, dorim ca věduvelor, dela 40 ani încolo sě li-se interḑică de a se mai mărita, la din contră sě fiă declarate de femei fără de onóre, şi adecă din motiv, că astfel de věduve în loc sě seducă pe nisce flăcăi, trebue sě tórcă şi sě nu uite a-şi face rugăciunile cuvenite“.

Art. XIII doresce liberare de dare şi ieftinirea tuturor mijlócelor de înfrumseţare (suliman etc.), căci „nefiind fiă-care fată dotată dela natură cu frumseţă răpitóre, nu li-se póte nicí decum refusa celor mai puţin favorisate mijlócele pentru ridicarea frumseţei lor.“

Art. XIV cere ca junii sě fiă siliţi sě se însóre cu 30 de ani.

In art. XVIII, „înalta dietă“ e rugată sě îngrijéscă, ca numai ómeni de acelaşi caracter sě lege căsětoriă, de pildă: „un june cu însuşirí rele sě ia numai o fată cu aceleaşi însuşirí, un june cu minte puţină sě-şi ia o fată tot cu atâta minte“.

Fórte hazliă e pretensiunea de-a destina pentru serviciul în armată numai asemenî věduvî şi junî, carí sunt lipsiţî de orí-ce energiă a vieţii şi sunt ómenî cu scăderí corporale vědite.

Art. XX. în fine se ocupă cu sermanele soţii asuprite: „Fiind-că sunt şi bărbaţí de aceia, carí opresc pe femeile lor dela petrecerile cu dans, le opresc de-a face glume şi dela alte distragerí, representantele nóstre sě aibă de grijă, ca tóte acestea sě ni-se permită nouě până la ḑece ani după căsětoriă“.

Mulţămită publică

Aduce comitetul reuniunei femeilor române din Abrud şi jur Dómnei *Anna Gombos* măritată *cavaler de Ioanette* pentru marinimosul dar de *90 v. a.* oferit reuniunei peste taosa statutară de membră fundatóre.

Atotputernicul sě-i lungéscă ḑilele vieţei spre a se bucura de fructele laudabilei sale jertfe.

Abrud, 1 Ianuarie st. n. 1897.

Anna Filip, preşedintă — **Alexandru Ciura,** secretar.

ULTIME SCIRÍ.

Bucurescí, 23 Decemvre v. De câte-va ḑile foile vorbesc de-o iminentă retragere a miniştrilor G. Cantacuzino şi C. Stoicescu. Se fac mulţime de combinaţii pe tema, că aceştí doi miniştri rěmaşí în guvern din fostul cabinet, ar voi sě pregătéscă d-lui D. Sturdza calea de a se reîntórce în fruntea cabinetului, ér contra acestor nisuinţe ar fi cu deosebire miniştrii Aurelian, Lascar şi deputatul E. Costinescu.

Triest, 24 Decemvre v. Ḑiarul „Picollo“ din Roma anunţă, că starea sănětăţii Papei insuflă îngrijirí seriose.

Berlin, 24 Decemvre v. Ḑiarul de Colonia asigură, că în Petersburg s'a ventilat cestiunea, că óre Rusia sě nu se decidă sě facă demersurí mai energice faţă cu turburările din Turcia? Ministrul de finance Witte s'a pronunţat în contră.

Producţiuní şi petrecerí.

In Oradea-mare Tinerimea română va arangia un concert împreunat cu dans în 2 Februarie n. 1897, în sala cea mare a hotelului "Vulturul Negru" pentru ajutorarea tinerimei studióse de acolo. Comitetul arangiator constă din 43 tinerí. Intrarea: de persónă 2 fl. de familiă 5 fl. Galeria: de persónă 2 fl. Suprasolvirile generóse se primesc cu mulţumită la adresa cassarului

Teodor Burdan (Szt. Iános-u. nr. 317) şi se vor chita pe calea publicităţii. In pausă se va juca: „Căluşerul“ şi „Bătuta“.

Program: 1) „Marş“ de C. Porumbescu esec. de corul tinerimei. 2) „Ruga mamei“ baladă de Alberti, pe românesce de D-na Lucreţia Rudow-Suciu, musica de C. Reinecke, decl. de D-şóra Hortensia Micolea, acomp. pe pian de D-şóra Lucreţia Zigre. 3) „Césul rĕu“ de I. Vorobchievici esec. de corul tinerimei. 4) Arie din opera „Carmen“ scena II de Bizeti, cântată de D-şóra Aneta Bohăţiel, acomp. pe pian de D-şóra Delia Marienescu. 5) „Despot Vodă“ monolog de V. Alexandri, pred. de Emiliu Fildan.

„Peatra din casă“, comediă cu cântece într'un act de V. Alexandri, presentată prin d-nii: Salvator Mihali, Vasiliu Papp, D-ra Anuţia Sfurle, D-ra Măriόra Zigre, D-ra Marietta I. Iernea, d-nii: Constantin Manea, Iuliu Coste, Corneliu Besan.

*

Balul român la Arad se va arangia la 6 Februarie n. 1897 în salele hotelului „Crucea albă“ în favorul şcolarilor români lipsiţi de mijlóce. Comitetul arangiator e compus din 40 tineri, în frunte cu d-nii: Dr. Ioan Nemet preşed.; Dr. Lazar Gheleşiu, Livius Tamasdan v.-pres; Ioan Faur, Dr. George Proca, secretari; Ioan Pap casar; George Adam, controlor. Bilete de persónă 2 fl., de familiă 5 fl., de galeriă rêndul I 2 fl., al II 1 fl. Biletele se capĕtă pe lângă presentarea invitărei în diua balului la „Crucea albă“, ér séra la cassă. Inceputul la 8 óre séra.

DIVERSE.

Episóde din viéţa lui Liebig. Din scrisorile rĕmase după Carol Vogt se pot ceti următórele episóde din viéţa lui Liebig: Odată se presentă în laboratorul lui Liebig un fabricant de postav din Mühlhausen, cu copilul lui şi rugă pe renumitul profesor sĕ-i priméscă copilul în laborator. Fabricantul de postav îşi motivă cererea, dicênd, că ar dori ca copilul acesta, care e al treilea, sĕ învĕţe văpsitoria, ca astfel sĕ devină conducĕtorul ramului de văpsit din fabrica de postav, — după ce el (fabricantul) mai are doi copii, dintre cari unul e conducĕtorul ţesetorilor, al doilea al împletitorilor din acea fabrică. „Eu nu sunt fabricant de văpseli“, rĕspunse Liebig, „eu nu-ţi pot folosi copilul“. Fabricantul însĕ se rugă cu lacrĕmile în ochĭ de renumitul profesor, sĕ-i priméscă copilul în laboratoriu. Profesorul îi dise: „Eu sunt directorul unui laborator de chemiă, ér nu al unui laborator de văpsit, cu tóte aceste îţi primesc copilul şi-l voiu face chimist. Numai cât el trebue sĕ stea aici cel puţin doi ani şi despre văpseli nici sĕ viseze nu-i e iertat. Er, décă de aici va merge acasă, după 14 dile va înţelege mai bine technica văpselei postavului, decât toţi ceilalţi muncitori din fabrică“. — Tatăl s'a învoit, de ceea ce nici că i-a părut rĕu vre-odată.

Testamentul uneia, care ura pe bărbaţi. Intr'o mică comună din cercul forestier de sus al Vienei a rĕposat dilele trecute o babă bĕtrână, putredă de bogată, care era renumită prin ura ce avea faţă de bărbaţi şi prin mai multe particularităţi interesante ale ei. In testament ea numi moştenitori universali pe şése nepóte ale sale, tinere şi frumóse. In acelaşi testament însĕ se cuprindeau unele condiţiuni fórte neplăcute pentru ele. Mai întâiu, fiă-care din ele trebuia sĕ ia asupră-şi îndatorirea de-a îngriji şi susţine din averea moştenită câte-un câne, câte-o pisică şi câte şése paserĭ. Asta încă n'ar fi fost lucru mare, dér mai era în testament şi condiţiunea, ca fiă-care moştenitóre sĕ se oblige, că nu va păşi în vecĭ la taina căsĕtoriei. Décă s'ar întêmpla însĕ, ca totuşi vre-una dintre ele sĕ-şi lase inima a fi răpită de vre-un bărbat, atunci pierde dreptul de moştenitóre şi partea ei de avere are sĕ se împartă între nepótele, cari portă ură seriósă faţă de bărbaţi. Esecutor testamentar a fost numit un burlac serios, duşman neîmpăcat al sexului femeesc. Partea cea mai interesantă a lucrului este, că averea moştenită, ori cât de mare era, n'a putut triumfa asupra dragostei. Una dintre nepóte este astădĭ miresa unui industriaş de frunte, pentru a căruia dragoste a renunţat la moştenire. Se va fi gândit, de sigur, că decât cânĭ şi pisicĭ, tot mai bun e un bărbat.

*

Anunţ de nascere. Un director de teatru din Leer, în ţéra nemţéscă, cu numele Bastineller, anunţă nascerea unei fetiţe în modul următor:

Teatrul orăşenesc din Leer (Frieslanda ostică)
Direcţiunea *I. von Bastineller.*
Mercuri 23 Decemvre 1896.
Representaţiă estraordinară în presenţa autorului.
Pentru ultima óră
Noutate! *Copilul al doilea* Noutate!
séu
Prima fetiţă
piesă într'un act, de bună sémă fără epilog, de d-l şi d-na Bastineller.
PERSÓNE:

Tatăl	d-l Iul. v. Bastineller.
Mama	d-na Bettiy v. Bastineller.
Fetiţa (rola principală)	Elfrida v. Bastineller.
O femeiă ajutătóre . .	d-na Eikhoff.

Scena se petrece în locuinţa celor doi soţĭ.
Durata ceva peste 5 óre (începutul la 3; finea la $8^1/_2$ óre)
Tóte celelalte ca de obiceiu.
Se atrage atenţiunea onor. public, că repetiţiunea este eschisă.
Cu stimă: *Direcţiunea.*

Literatură.

A apărut şi se află de vêndare în libraria archidiecesană din Sibiiu: **Preotul din Wakefield**, naraţiune de Oliver *Goldsmith.* Tradusă din limba englesă de *Dr. P. T. Preţul 60 cr.*, cu porto postal *70 cr.*

*

Amorul Experimental, meditaţii asupra căsĕtoriei după fisiologia genului omenesc, de doctorul Iules *Guyot.* Traducere de *Ion S. Spartali.* Preţul 4 lei. — Cărticica apărută sub acest titlu este de-o elegantă esecuţiune technică, tipărită pe hârtia cea mai fină şi e învĕlită în pânză. Se află de vêndare în Braşov la libraria N. I. Ciurcu, în Bucuresci la librăriile: Socec et Comp. şi la C. Müller, cum şi la d-l editor I. S. Spartali (Strada Ştirbei 56.)

*

A apărut şi se află în deposit la libraria E. Graeve & Comp. în Bucuresci: **Asupra însemnătăţei studiilor orientale cu privire specială la Români** de *Th. Avr. Aguletti*, profesor la cursul superior al liceului din Buzĕu. Acéstă disertaţiă constătătóre din 40 paginĭ, este dedicată d-lui Const. C. Moisil. După introducerea în care definesce autorul ce înţelege sub orientalism, tractéză însemnătatea studiilor orientale din punct de vedere general scientific-speculativ şi trece apoi la importanţa ce o au sciinţele orientale pentru noi Românii, relevând în deosebi momentele naţionale, politice-diplomatice, comerciale şi religióse.

*

Călindarul Plugarului pe 1897, edat de Tipografia *„A. Mureşianu“* din Braşov, a eşit de sub tipar şi se espedéză dilnic. Acest călindar intră acum în anul al 5-lea, avênd un cuprins tot mai bogat şi mai interesant. De astă-dată în călindar se cuprind şi mai multe chipurĭ frumóse. Pe pagina primă se află portretul fericitului întru pomenire *Ioan Barac*, marele scriitor poporal dela începutul acestui veac, ér în text se află scrisă istoria vieţei şi lucrărei lui. Partea calendaristică este mai bogată ca până acum, îndreptându-o şi înmulţindu-o după trebuinţele ivite, însemnând până şi evangeliile, ce sunt a se ceti în fiă-care Duminecă. Pentru a economisi din spaţiu, mĕsurile de lungime şi greutate, competinţele de timbre şi tacse, taxele pentru postă şi telegraf etc. s'au cules cu litere micĭ de tot. Mai ales tarifa pentru telegrame şi taxele postale pentru scrisorĭ şi pachete s'au adus pe lung şi pe larg după cele mai nouĕ ordinaţiuni postale. Tĕrgurile sunt de-asemenea îndreptate şi corectate. Urméză Introducerea de Ioan *Georgescu*, şi apoi vine partea literară. Acéstă parte este mult mai bogată ca în călindarele din anii trecuţĭ, cuprindênd ea singură vre-o 42 pagine cu cele mai frumóse istorisirĭ, poesii etc., tóte scrise pentru popor şi fórte interesante. In partea economică de-asemenea se află o seriă bogată de articulĭ de mare interes pentru plugarĭ, precum: Rotaţiunea în economia comassată, Lucrarea pĕmêntului, Tovărăşiile economice, Intrebuinţarea vacilor la lucru, Păşunatul vitelor, Văruitul grâului de sĕmênţă, Legumele bostănóse, Culesul şi pĕstratul pómelor şi altele. La urmă vin felurite poveţe, glume etc. cum şi o mulţime de anunţurĭ.

Călindarul se află de vêndare la „Tipografia A. Mureşianu“ în Braşov şi la libraria N. Ciurcu; costă şi de astă-dată *numai 25 cr.*, ér trimis prin postă 30 cr. Celui ce cumpĕră de-odată mai multe esemplare, li-se dă rabatul cuvenit. Mai cu înlesnire se póte comanda de-odată cu înoirea abonamentului la „Gazeta Trans.“

Cursul la bursa din Viena.

Din 4 Ianuarie 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.20
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.60
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2$% .	122.65
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2$%	101.35
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.50
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.50
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.40
Imprum. ung. cu premii	151.70
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	137.75
Renta de hârtie austr.	101.90
Renta de argint austr.	101.90
Renta de aur austr.	122.90
Losurĭ din 1860	145.—
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	953.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	413.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	376.15
Napoleondorĭ	9.52
Mărcĭ imperiale germane . . .	58 85
London vista	119.90
Paris vista	47.55
Rente de corone austr. 4%. . .	101.—
Note italiene	45.40

Cursul pieţei Braşov.

Din 5 Ianuarie 1897.

Bancnote rom.	Cump.	9.46	Vênd.	9.49
Argint român.	Cump.	9.42	Vênd.	9.45
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.50	Vênd.	9.53
Galbenĭ	Cump.	5.62	Vênd.	5.65
Ruble rusescĭ	Cump.	120.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.75		Vênd.	101.75

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**